

**SEASON OF
CREATION**

Průvodce slavením

**Doufat a jednat
se stvořením**

Obsah:

Pozvánka k slavení od představitelů církvi	4
Téma a symbol Doby stvoření 2024	13
Modlitba pro Dobu stvoření 2024	16
Jak slavit dobu stvoření	17
Nejprve oslavte „Slavnost stvoření“ v neděli 1. září	18
Uspořádejte ekumenickou bohoslužbu	19
Konejte svou bohoslužbu v posvátné „katedrále stvoření“	20
Uspořádejte vycházku nebo pouť se stvořením	21
Koordinujte místní činnost vzdělávání k udržitelnosti	21
Zapojte symbol prvních plodů naděje do svých událostí	22
Podělte se o svou zkušenost	22
Fotografie a videa	22
Sociální média a blogy	22
Obhajoba: Zapojte se do kampaní za omezení využívání fosilních paliv	23
Celosvětový kalendář událostí	26
1. září: Online bohoslužba k Slavnosti stvoření	26
21. září: Den aktivní obhajoby	26
4. října: Památka svatého Františka z Assisi	26
O době stvoření	27
Dějiny	27
Ekumenický řídicí výbor	28
Příspěvatelé	29
Dodatek 1: Ekumenická bohoslužba	30
Dodatek 2: Jak zapojit letošní symbol do vašich událostí a oslav	38
Dodatek 3: Jak mluvit o letošním tématu a symbolu	41

Úvod

Vítejte v letošní době stvoření. Děkujeme vám, že jste své společenství připojili k tomuto zvláštnímu období ekumenické solidarity.

Každý rok od 1. září do 4. října se křesťanská rodina spojuje k této celosvětové oslavě modliteb a jednání na ochranu našeho společného domova. Je to zvláštní období, kdy oslavujeme Boha jako Stvořitele a uznáváme stvoření jako božský pokračující akt, který nás vyzývá k lásce a péči o dar všeho stvořeného. Jako Kristovi učedníci z celého světa sdílíme výzvu k péči o stvoření. Jsme spolutvůrci a součástí všeho, co Bůh stvořil. Naše blaho je provázáno s blahem Země.

Těšíme se z příležitosti chránit náš společný domov a všechny bytosti, které jej sdílejí. Tématem letošního období je „Doufat a jednat se stvořením“. Uprostřed trojí celoplanetární krize – klimatické změny, úbytku biodiverzity a znečištění – si mnozí začínají zoufat a trpí ekologickou úzkostí. Jako věřící lidé jsme povoláni pozvednout naději inspirovanou naší vírou, naději na vzkříšení. Není to naděje bez činů, ale naděje ztělesněná v konkrétních činech modlitby a kázání, služby a solidarity.

V tomto období také sjednocujeme naše křesťanské hlasy prostřednictvím společné advokační iniciativy na podporu Smlouvy o nešíření fosilních paliv, která vyzývá k zastavení nových projektů v oblasti fosilních paliv.

Tento Průvodce vám pomůže seznámit se s tímto obdobím a naplánovat jeho průběh. Obsahuje modlitby, včetně ekumenické bohoslužby (viz dodatek 1), a navrhuje způsoby, jak do slavení a událostí začlenit letošní téma a symbol a jak o nich uvažovat a mluvit.

Další zdroje, včetně webinářů a bohoslužeb, vzorových propagačních materiálů a oficiálních kanálů Season of Creation na sociálních sítích, jsou k dispozici online. Všechny materiály naleznete na stránkách SeasonOfCreation.org.

Těšíme se, že se v tomto období budeme společně modlit, slavit a zasazovat se o naději a činnost ve prospěch stvoření!

V Kristu

Členové Řídícího výboru Doby stvoření

Pozvání k slavení od představitelů církví

Drahé sestry a bratři v Kristu,

Doba stvoření je každoroční křesťanská slavnost, při níž se společně modlíme a odpovídáme na volání stvoření: ekumenická rodina na celém světě se spojuje, aby naslouchala a pečovala o náš společný domov, Boží Oikos.

Oslava této doby začíná 1. září, v Den modliteb za péči o stvoření, a končí 4. října, na svátek svatého Františka z Assisi, patrona ekologie, kterého si oblíbilo mnoho křesťanských denominací. Letos se sjednotíme kolem tématu „Doufat a jednat se stvořením“ se symbolem „První plody naděje“, který je inspirovaný textem listu Římanům 8,19–25. Ekumeničtí představitelé z celého světa připravili pro vás a vaše společenství zvláštní pozvánku k účasti na tomto období, kterou můžete shlédnout zde.

Mnozí z nich se také podělili o své úvahy, aby inspirovali naši ekumenickou rodinu na této cestě, kdy se křesťané po celém světě připravují na svědectví naděje a činnosti spolupracující se stvořením a pro stvoření. Jako silné vyjádření důležitosti tohoto ekumenického období modliteb a jednání pro stvoření vám přinášíme slova představitelů církví naší křesťanské rodiny, která nás vyzývají k slavení tohoto výjimečného období:

“

„Přes všechny pokusy popírat ji, skrývat ji, zamlčovat či relativizovat, změna klimatu je zde a její příznaky jsou stále zřetelnější. V posledních letech jsme stále častěji svědky extrémních povětrnostních jevů, častých období neobvyklých veder, sucha a dalších výkřiků, jimiž Země protestuje, jež jsou jen několika hmatatelnými projevy tiché nemoci, která postihuje všechny. [...] Prosím všechny, aby doprovázeli tuto pouť smíření se světem, který je naším domovem, a pomohli jej učinit krásnějším.“

Jeho svatost papež František, biskup Říma, Římskokatolická církev

„Před 35 lety vydal náš ctihodný předchůdce, zesnulý ekumenický patriarcha Demetrios, první encykliku, v níž vyzval všechny lidi dobré vůle, aby 1. září slavili zvláštní den modliteb za ochranu životního prostředí. (...) Dnes na celé planetě řada křesťanských církví a věřících uznává tento svátek jako Světový den modliteb za stvoření nebo Slavnost stvoření.“

Tento smysl pro ekumenické přesvědčení a jednotu křesťanů je prvořadý nejen proto, že nám náš Pán přikázal, abychom byli jedno (Jan 17,21), ale také proto, že nemůžeme a neměli bychom doufat, že se nám podaří vyřešit klimatické změny bez úzké vzájemné spolupráce. Jak jsme opakovaně uvedli, všichni jsme na jedné lodi. Péče o stvoření je společným mandátem a odpovědností.“

Jeho svatost ekumenický patriarcha Bartoloměj, Pravoslavná církev

“

„Tváří v tvář klimatické krizi je ochrana Božího stvoření pro křesťany v celé světové církvi duchovním imperativem. Doba stvoření nás inspirovala ke společné modlitbě a jednání – k ochraně, udržení a obnově života na Zemi. Proto Anglikánské společenství, inspirované vedením Pravoslavné církve, nadšeně podporuje toto ekumenické období. Vyzývám anglikány na celém světě, aby se modlili za jednotu církve, protože následujeme Kristovu výzvu k ochraně a obnově toho, co nám Bůh svěřil.“

Nejctihodnější Justin Welby, arcibiskup Canterbury, Anglikánské společenství

„Na svém 13. valném shromáždění v Krakově v září 2023 Světová luterská federace potvrdila, že jako církve v probíhající reformaci jsme povoláni pracovat pro mír ve světě: mezi lidmi, zeměmi i s celým stvořením. Neustálé zvyšování globálních teplot znamená ztrátu biologické rozmanitosti, životů, zdrojů obživy a celých společenství. Stvoření pláče v utrpení. Uvědomujeme si naléhavou výzvu k jednání a uznáváme, že na ni můžeme odpovídat pouze na základě víry. Doba stvoření je zdrojem síly a společenství, povzbuzuje nás, abychom doufali a jednali se stvořením.“

Ctihodná Dr. Anne Burghardt, Generální tajemnice Světové luterské federace

“

„Světová metodistická rada ocenila v roce 2016 oslavu "času pro stvoření" od 1. září do 4. října, kterou poprvé vyhlásil ekumenický patriarchát a nyní ji vítají křesťané na celém světě. Je to čas, kdy si přiznáme, že jsme marnotratní synové a dcery, kteří se po tak dlouhé devastaci nebe a země vracují domů. Náš ekologický návrat domů je naše „společné kráčení“ (syn-hodos) s Matkou Zemí skrze přímlovu Ducha svatého. Nastal nový Kairos ekumenického Jara obnovy synodální církve

co nejvíce předjímající logiku nového nebe a nové země, k nimž směřujeme. Oslavujeme se svatým Pavlem roli Ducha jako porodní báby skrze trojí „kosmotheandrickou“ posloupnost svatého sténání stvoření jako Matky Země, Ducha jako porodní báby a věřících jako adoptovaných Božích dětí!“

Ctihodný Dr. Jong Chun J.C. Park, Prezident Světové metodistické rady

„Klimatická změna a katastrofy už jsou tu. Planeta má potíže a stvoření sténá, jak nám připomíná apoštol Pavel v osmé kapitole listu Římanům. V této situaci jsme povoláni, abychom byli zodpovědnými správci a občany a starali se o zemi, která patří Pánu, a udržovali ji. To je činná naděje, když se modlíme a toužíme po lepším a bezpečnějším světě pro všechny lidi a stvoření. Každý z nás musí přispět svým dílem k péči o stvoření.“

Ctihodný Prof. Dr. Jerry Pillay, Generální tajemník Světové rady církví

“

„Neměli bychom Stvořitele zklamat tím, že budeme kazit Jeho stvoření, které nám svěřil od úsvitu věků a stále nás chrání před námi samými. Musíme někde říci STOP škodám, které úmyslně způsobujeme stvoření, zaslepeni svou chamtivostí a touhou po zisku. My, kteří jsme si vědomi závažnosti problému, bychom měli pozvednout svůj hlas, neústupně usilovat o šíření tohoto povědomí a učinit z něj součást každodenní kultury a vzorce chování

jednotlivců i obchodních podniků. Změna paradigmatu je nanejvýš nutná.“

Prof. Michel Abs, Generální tajemník Rady církví Blízkého východu

„Musíme se odklonit od fosilních paliv a spravedlivě a organizovaně přejít na obnovitelné zdroje energie. Naše víra nás vyzývá, abychom podporovali zranitelné komunity, které jsou klimatickou krizí postiženy nejvíce.“

Rudelmar Bueno de Faria, Generální tajemník ACT Alliance

“

„Ekumenický patriarchát poprvé vyhlásil Den modliteb za stvoření v roce 1989. Od té doby se ekumenický patriarcha Bartoloměj vášnivě a trpělivě zasazuje o ochranu stvoření a znovu zdůrazňuje dychtivou touhu stvoření a trpělivou naději lidstva (Řím 8, 19.25). Naslouchat volání stvoření a odpovídat na něj už není luxus, trend, ani program. Je to nyní nezbytné pro udržitelnost naší planety a pro prosperitu jejích obyvatel.“

Ctihodný Dr. John Chryssavgis, výkonný ředitel, Huffington Ecumenical Institute at Hellenic College, Holy Cross Greek Orthodox School of Theology

„Doba stvoření je pro vaši církev dobrým způsobem, jak se zapojit do péče o Boží svět. Přihlaste se. Využijte co nejvíce zdrojů. A pojdme uctívat a konat, protože společně můžeme něco změnit.“

Dr. Ruth Valerio, Ředitelka globální advokacie a ovlivňování, Tearfund

„V této době stvoření vyzývám všechny křesťany na celém světě, aby podnikali praktické kroky v péči o životní prostředí, zachovávali přírodní zdroje a podporovali šetrnost k Zemi. Vyzývám všechny křesťany, aby se připojili k době stvoření a pracovali s obnovenou nadějí, protože stvoření netrpělivě očekává zjevení Božích dětí.“

Seth Appiah-Kubi, Národní ředitel, A Rocha Ghana

”

Péče o náš společný domov není jen ekologickou nebo technokratickou záležitostí, ale spíše holistickou, integrální, lidskou a duchovní vizí a také záležitostí integrální ekologie. Prostřednictvím modliteb, praktické obhajoby a udržitelného jednání může tato doba stvoření v roce 2024 prorocky obnovit naši ekumenickou jednotu a péči o náš společný domov. Zveme vás, abyste se připojili k tomuto výjimečnému období a stali se součástí mocného hnutí, které má přinést první plody naděje.

Kéž společně putujeme ve společenství Božího lidu, abychom ctili své křesťanské povolání pečovat o Boží stvoření!

Členové Poradního výboru Doby stvoření:

Bishop Marc Andrus, Anglican Church, Episcopal Diocese of California

*Rev. Dr. Dave Bookless, Head of Theology, A Rocha International, Lausanne Global
Catalyst for Creation Care*

*Dr. Celia Deane-Drummond, Director, Laudato Si' Research Institute, Campion Hall,
University of Oxford*

Rev'd David J.M.Coleman, Environmental Chaplain, Eco-Congregation Scotland

Dr. Hefin Jones, Executive Committee, World Communion of Reformed Churches

*Metropolitan of Zimbabwe Serafim Kykotis, Greek Orthodox Archbishopric of Zimbabwe
and Angola*

Sr. Patricia Murray, Executive Secretary, International Union of Superiors General

*Sr. Alessandra Smerilli, Secretary, Vatican Dicastery for Promoting Integral Human
Development*

*Paulo Ueti, Theological Advisor h Latin American Regional Director, Anglican Alliance
United Society Partners in the Gospel, Theological Advisor and Regional Manager for
the Americas*

*Bishop Graham Usher, Anglican Church, Church of England lead Bishop on the
Environment*

Dr. Ruth Valerio, Director Global Advocacy and Influencing, Tearfund

*Derrick Weston, Theological Education and Training Coordinator, Creation Justice
Ministries*

*Secretary General, Consilium Conferentiarum Episcoporum Europae
Prior of Taizé*

Téma a symbol **Doby stvoření 2024**

Každý rok navrhuje Ekumenický řídicí výbor pro dobu stvoření určité téma.

Tématem roku 2024 je „Doufat a jednat se stvořením“ a symbolem jsou „První plody naděje“ inspirované listem Římanům 8, 19-25.

Zvláštní poznámka k letošnímu tématu: Rozhodli jsme se pro velké začáteční písmeno ve slově „Stvoření“ z několika důvodů. Naše letošní téma zdůrazňuje, že Stvoření není objekt, který byl vytvořen pro lidské použití, ale spíše subjekt, k němuž se můžeme vztahovat a spolupracovat s ním jako spolutorové. Velkým začátečním písmenem ve slově „Stvoření“ odkazujeme jak k stvořenému řádu, tak k tajemství pokračujícího Božího stvořitelského činu. Uznáváme celý stvořený řád neboli celý kosmos, včetně všech živých i neživých částí Božího stvoření, čímž dáváme najevo svůj teologický respekt, úctu, odpovědnost a vzájemnou závislost s přírodním světem.

V této části Průvodce nabízíme teologické základy letošního tématu a symbolu. Více námětů najdete v Dodatku 3, který je určen k reflexi.

Stvoření sténá v porodních bolestech (Římanům 8, 22)

Tento biblický obraz představuje Zemi jako matku, která sténá jako při porodu. Doba, v níž žijeme, ukazuje, že se k Zemi nechováme jako k daru od Stvořitele, ale spíše jako ke zdroji, který lze využívat. Svátý František z Assisi to pochopil, když ve svém *Chvalo zpěvu tvorů* označil Zemi za naši sestru a matku. Jak se o nás může Matka Země starat, když se my nestaráme o ni? Stvoření sténá kvůli našemu sobectví a neudržitelnému jednání, které ji poškozují.

Spolu s naší sestrou, matkou Zemí, volají i tvorové všeho druhu, včetně lidí, kvůli důsledkům naší destruktivní činnosti, která způsobuje klimatickou krizi, ztrátu biologické rozmanitosti a utrpení lidí i všech tvorů. A přesto existuje naděje a očekávání lepší budoucnosti. Doufat v biblickém kontextu neznamená stát v klidu a tichu, ale spíše sténat, plakat a aktivně usilovat o nový život uprostřed zápasů. Stejně jako při porodu procházíme obdobím intenzivní bolesti, ale přichází nový život.

Všechno stvoření s toužebným očekáváním vyhlíží zjevení Božích synů (Římanům 8, 19).

Stvoření a my všichni jsme povoláni uctívat Stvořitele a společně usilovat o budoucnost plnou aktivní naděje a činnosti. Jen budeme-li spolupracovat se Stvořením, mohou se zrodit první plody naděje. Pavlovská teologie nám připomíná, že jak Stvoření, tak lidstvo jsou od počátku počaty v Kristu, a proto jsou si navzájem svěřeny.

Stvoření napjatě očekává zjevení Božích dětí! Boží děti jsou ti, kdo se poznávají jako pokorná stvoření a vztahují své ruce k Stvořiteli, aby chválili a uctívali Boha a zároveň milovali, ctili a pečovali o Boží dar stvoření a učili se z něj. Stvoření není lidstvu dáno k užívání a zneužívání, naopak, lidstvo je stvořeno jako součást stvoření. Stvoření není jen společným domovem; je také vesmírnou rodinou, která nás volá k odpovědnému jednání. Boží děti tak mají vnitřní povolání a důležitou roli při zjevování království spravedlnosti (srov. Řím 8, 19).

První plody naděje (Římanům 8, 23-25)

Naděje je nástroj, který nám umožňuje překonat přirozený zákon rozkladu. Naděje je nám dána Bohem jako ochrana před marností. Pouze díky naději můžeme uskutečnit dar svobody v plnosti. Svobodu jednat nejen proto, abychom dosáhli požitků a blahobytu, ale abychom dosáhli svobody a odpovědnosti. Svoboda a odpovědnost nám umožňují učinit svět lepším.

Jednáme pro lepší budoucnost, protože víme, že Kristus přemohl smrt způsobenou našimi hříchy. Kvůli našim nedostatkům je na Zemi mnoho bolesti. Naše strukturální a ekologické hříchy působí bolest Zemi a všem tvorům, včetně nás samotných. Víme, že jsme způsobili mnoho škod stvoření a světu, v němž žijeme, svou nedbalostí, nevědomostí, ale také v mnoha případech kvůli své neutuchající touze uspokojit své nereálné sobecké sny (srov. Řím 8,22).

Věta, která bývá připisovaná svatému Augustinovi, říká: „Naděje má dvě krásné dcery, jmenují se Hněv a Odvaha. Hněv na to, jak se věci mají, a Odvaha, aby nezůstaly takové, jaké jsou.“

Když jsme svědky nářku a utrpení Země a všech tvorů, ať nás svatý hněv pohne k odvaze doufat a jednat pro spravedlnost. Věříme, že vtělení Božího Syna nám nabízí vedení, které nám umožňuje čelit znepokojivému světu. Bůh je s námi, když odpovídáme na výzvy světa, v němž žijeme (srov. Řím 8, 23).

Existují různé formy naděje. Naděje však není pouhý optimismus. Není to utopická iluze. Není to čekání na zázrak. Naděje je důvěra, že naše jednání má smysl, i když jeho výsledky nejsou hned vidět (srov. Řím 8, 24). Naděje nejedná sama. Na začátku svého listu Římanům apoštol Pavel vysvětluje úzkou souvislost naděje jako procesu růstu: „Vytrvalost plodí charakter a charakter plodí naději“ (Řím 5,4). Trpělivost a vytrvalost jsou blízkými spolupracovníky naděje. Jsou to vlastnosti, které vedou k naději.

Víme, jak naléhavě potřeba jsou odvážná opatření k omezení klimatické a ekologické krize, a víme také, že ekologické obrácení je pomalý proces, protože lidé jsou tvrdohlaví, když mají změnit své myšlení, srdce a způsob života. Někdy nevíme, jak by měly naše činy vypadat. Na své životní cestě každý den získáváme nové nápady a inspirace, jak najít lepší rovnováhu mezi naléhavostí a pomalým rytmem dlouhodobé změny. Možná plně nechápeme vše, co se děje, možná nerozumíme Božím cestám, ale jsme povoláni důvěřovat a následovat konkrétními a trvalými činy po vzoru Krista, Vykupitele celého vesmíru (srov. Řím 8, 25).

V některých jazycích překlad Pavlova textu vyjadřuje, že naděje není pasivním čekáním, ale spíše aktivní nadějí (srov. Řím 8, 20-21). Od jiných kultur a zemí se můžeme mnohému naučit, jak doufat a jednat společně se stvořením. Portugalské sloveso „esperançar“ i španělské „esperanza“ dobře vyjadřují, že nadějí je třeba chápat jako aktivní sloveso, abychom se nedostali do pasti povrchního pozitivismu. Také ve francouzštině existují dva různé způsoby, jak o tomto pojmu hovořit: „espoir“, které evokuje postoj očekávání, a „espérance“, které vyjadřuje aktivní nadějí ve světle Božím. Stejná nuance se objevuje i v arabštině, která rozlišuje mezi „amal“ (لما) a „raja“ (آجر), což ukazuje, že je třeba mnohem více uvažovat o tom, co míníme, když mluvíme o „naději“.

Modlitba pro Dobu stvoření 2024

Trojediný Bože, Stvořiteli všeho,

chválíme Tě za tvou dobrotu, viditelnou v celé rozmanitosti, kterou jsi stvořil.
Díky ní jsme vesmírná rodina, která žije ve společném domově.
Skrze Zemi, kterou jsi stvořil, zakoušíme lásku a výživu, domov a ochranu.

Vyznáváme, že se k Zemi nevztahujeme jako k mateřskému daru od Tebe,
našeho Stvořitele. Naše sobectví, chamtivost, zanedbávání a zneužívání způsobily
klimatickou krizi, ztrátu biologické rozmanitosti, lidské utrpení i utrpení všech
našich bližních. Vyznáváme, že jsme nedokázali naslouchat sténání Země,
sténání všech tvorů, ani sténání Ducha naděje a spravedlnosti, který v nás žije.

Kéž nám Tvůj Duch Stvořitel pomáhá v naší slabosti, abychom poznali Kristovu
vykupitelskou moc a naději, kterou v něm nacházíme. Kéž v nás sténání Ducha
zrodí ochotu věrně Ti sloužit, abychom naslouchali stvoření a uzdravovali je,
abychom doufali a jednali spolu s ním, aby uzrály první plody naděje.

Milující Bože Stvořiteli, prosíme Tě, dej nám vnímavost pro sténání země, nářek
tvorů i sténání Ducha a uschopnil nás ke stejnému soucitu, jaký měl Ježíš, Pán
a Vykupitel. Dej nám nový pohled na náš vztah k Zemi a k sobě navzájem jako
k tvorům, kteří jsou stvoření k Tvému obrazu.

Ve jménu Toho, který přišel hlásat dobrou zprávu celému stvoření, Ježíše Krista.

Amen.

Jak slavit dobu stvoření

Doba stvoření je čas, kdy můžeme obnovit svůj vztah k našemu Stvořiteli a celému stvoření prostřednictvím oslav, obrácení a závazků. Je to každoroční ekumenické období, kdy se modlíme a jednáme společně jako křesťanská rodina za náš společný domov.

Na oslavu doby stvoření se můžete připravovat v průběhu celého roku. Při přípravě pamatujte na to, že spíše než události usilujeme o setkání, abychom rozvíjeli naslouchání v duchu ekumenismu, společnou péči o společný domov a posilování eko-spirituality, díky které můžeme žít svou odpovědnost jako spolutvůrci a strážci stvoření.

Dobu stvoření lze slavit mnoha různými způsoby. Ekumenická síť Season of Creation předkládá několik návrhů, které najdete níže. Na stránkách SeasonofCreation.org najdete další podněty a kampaně.

Začněte slavením Slavnosti stvoření v neděli 1. září

Slavnost stvoření 1. září, známá také jako Den stvoření nebo Světový den modliteb za péči o stvoření, je velkou oslavou, která inspiruje a živí další období, které z ní vychází. Inspirovala se bohatou tradicí pravoslavné církve a později ji přijala i většina ostatních církví. Kromě toho, že je slavnost chvílí, kdy litujeme toho, že hříšně znesvěcujeme dar Stvoření a modlíme se za jeho uzdravení, vzdáváme při ní hold Bohu jako Stvořiteli a připomínáme velké tajemství stvoření kosmu. Jinými slovy, nejde jen o oslavu "stvoření jako stvořeného světa", který nám Bůh daroval, ale především o oslavu "stvoření jako základního tajemství" naší křesťanské víry. Stručně řečeno, je to chvíle, kdy děkujeme a chválíme Boha jako Stvořitele.

Letos připadá 1. září na neděli, takže je to velmi zvláštní příležitost, abyste povzbudili svou farnost, sbor, nebo společenství k zapojení tajemství stvoření do nedělní oslavy. Stojí za to připomenout dvojí symboliku neděle jako „dne stvoření“ („prvního dne v týdnu“, kdy Bůh započal stvořitelství čin podle 1. kapitoly Genesis) a zároveň „dne vzkříšení“.

Několik návrhů a nápadů (můžete si vybrat jeden a více z nich):

Během nedělní eucharistie:

- Konejte bohoslužbu venku v posvátné „katedrále stvoření“.
- Než začnete, přečtěte si úryvek z poselství církevních představitelů (např. výroční poselství ke Dni stvoření od ekumenického patriarchy nebo papeže) nebo jakýkoli jiný dokument, který je ve vaší konfesní tradici důležitý, abyste si význam tohoto dne lépe uvědomili.
- Během úkonu kajícnosti vyjádřete lítost nad ekologickou krizí a pokání za naše hříchy proti Božímu stvoření.
- Pokud jste venku, věnujte alespoň chvíli ticha rozjímání nad „chvalozpěvy“ ostatních tvorů.
- Vnešte do slavení stvoření prostřednictvím dalších gest; např. zahrnutím symbolů z přírody, které se přinesou na oltář spolu s chlebem a vínem jako součást obětního daru.
- Povzbudte svého kněze nebo pastora, aby do homilie zahrnul odkazy na Slavnost stvoření a tajemství Boha jako Stvořitele.
- Při přímluvných modlitbách zahrňte alespoň jeden modlitební úmysl vztahující se k Slavnosti stvoření.

Jiné návrhy před nebo po nedělní eucharistii:

- Společně s dětmi nebo mládeží vytvořte uměleckou „scénu stvoření“ symbolizující Boží stvoření světa jako příležitost k výuce o tomto důležitém tématu; umístěte ji na viditelném místě v kostele nebo v jeho blízkosti.
- Na webu [Season of Creation](#) najdete další zdroje podle denominací.
- Pomodlete se [nešpory](#) Pravoslavné církve pro 1. září.

Uspořádejte ekumenickou bohoslužbu

Uspořádat ekumenickou bohoslužbu je jednoduchý a krásný způsob, jak oslavit toto období. Bohoslužba, která zůstává v rámci vašeho církevního společenství, je vítaná, ale toto období nabízí skvělou příležitost spojit se s křesťany mimo vaši denominaci nebo síť. Ekumenickou bohoslužbu vytvořenou pro Dobu stvoření 2024 najdete v Dodatku 1 a na webových stránkách Season of Creation.

Můžete se obrátit na místní křesťanská společenství jiných denominací a zeptat se duchovních nebo koordinátorů pro spravedlnost, zda by měli chuť spolupracovat na společném pořádání bohoslužby pro dobu stvoření. Pokud pošlete e-mail, nezapomeňte sdílet odkaz na webové stránky SoC.

S ohledem na letošní téma zjistěte, jak byste mohli záměrně zapojit potřeby a účast skupin a jednotlivců ve vašem společenství, kteří se zabývají sociální spravedlností, budováním míru nebo potřebou společného jednání ve zdravém vztahu k Zemi, jako je například domorodá moudrost sumak kawsay (buen vivir) nebo africká moudrost ubuntu. Můžete také zvážit uspořádání sbírky na podporu určitého problému.

Požádejte všechna zúčastněná společenství, aby bohoslužbu propagovala. Sdílení informací prostřednictvím sociálních médií, tisku a webových médií zajistí dobrou návštěvnost a povede k rozmanité a dynamické oslavě. Vzorové propagační materiály a další užitečné zdroje najdete na oficiálních internetových stránkách. Určete buď jednoho duchovního, nebo skupinu duchovních, aby bohoslužbu vedli.

¹ Jak potvrzuje příklad Justina Mučedníka (První apologie, 67) a sv. Řehoře Velikého (Primo die quo Trinitas, 1).

Konejte bohoslužbu v posvátné “katedrále stvoření”

„Jestliže se vesmír odvíjí v Bohu, který ho zcela naplňuje..., pak lze mystický význam nalézt v listu, v horské stezce, v kapce rosy, ve tváři chudého člověka. Svět zpívá o nekonečné Lásce: jak bychom o něj mohli nepečovat?“

Jeho svatost papež František

Abychom mohli plně oslavovat Boží stvoření, je dobré, pokud je to možné, přenést naši bohoslužbu mimo budovu a uctívat Boha v kontextu jeho stvoření - které již výmluvně uctívá Boha, protože každý tvor, a dokonce i hory, řeky a stromy uctívají Pána prostě tím, že dělají to, k čemu je Bůh stvořil. Můžete vybrat místo významné z hlediska životního prostředí. Pokud se jedná o místo s velkou přírodní krásou, mohli byste se zaměřit na vzdávání díky Bohu a zavázat se k ochraně tohoto místa i jiných míst. Pokud se jedná o místo se zhoršeným stavem životního prostředí, zaměřte se na vyznání svých hříchů v oblasti životního prostředí a oplakávání hlasů spolutvůrců, kteří jsou ztraceni, a zavažte se k činům vedoucím k uzdravení a obnově.

V závislosti na Vámi preferovaném stylu bohoslužby a počasí zvažte neformální bohoslužbu nebo krátkou eucharistii, která by zahrnovala ekumenickou bohoslužbu z Dodatku 1 k tomuto Průvodci slavením, nebo jiné liturgie zaměřené na Stvoření.

Požádejte děti a dospělé, aby pro přinášení darů nasbírali symboly z přírody a přinesli je k svatému stolu. Tyto symboly mohou vedle chleba a vína představovat „plody země a plody lidské práce“ a sloužit jako připomínka hlasů celého stvoření, které se k hostině připojují.

Věnujte chvíli ticha naslouchání stvoření a beze slov se připojte k písni uctívání stvoření. Nebo si při příchodu ke stolu místo zpěvu pusťte zvuky přírody.

Místo kázání se můžete rozdělit do skupinek ke krátkému biblickému studiu.

Uspořádejte vycházku nebo pouť se stvořením

„Jestliže jsme vinni neustálým plýtváním, je to proto, že jsme ztratili ducha uctívání. Už nejsme uctivými poutníky na této Zemi; stali jsme se nedbalými konzumenty nebo náhodnými pocestnými.“

Jeho svatost ekumenický patriarcha Bartoloměj

Uspořádejte venku kontemplativní procházku, na které se zamyslíte nad darem Božího stvoření a nad svou odpovědí, abyste byli v hlubším společenství s veškerým životem. Uspořádejte pouť na významné ekologické místo nebo na místo, které je svědkem ekologické nebo sociální nespravedlnosti. Pozvěte skupinu, aby během procházky studovala Písmo s ekologickou tematikou nebo se modlila modlitby s ekologickou tematikou, například ty, které jsou navrženy na webových stránkách se zdroji pro dobu stvoření. Vaše pouť by také mohla vyvrcholit ekumenickou bohoslužbou.

Koordinujte místní vzdělávání k udržitelnosti

„Jako věřící lidé svá přesvědčení nejen deklaruujeme, ale i žijeme. Jedním z nich je, že v lásce k bližním nacházíme smysl a radost. Další vírou je, že náš Stvořitel nás pověřil, abychom se o jeho stvoření dobře starali. Morální krize spojená se změnou klimatu je příležitostí najít smysl a radost a odpovědět na úkol našeho Stvořitele. Omezování příčin klimatických změn je pro život z víry zásadní.“

Nejctihodnější Justin Welby

Je důležité klást důraz na osvojení udržitelného životního stylu. K tomu jsou nejvhodnější vzdělávací a osvětové aktivity a konkrétní praktické činnosti. Tento typ aktivit je klíčový pro zdůraznění potřeby revize našeho životního stylu, našeho způsobu života a spotřeby, který vede k vyčerpávání zdrojů planety.

Doufat a jednat se stvořením můžete mnoha způsoby. V předchozích letech společenství pořádala úklidové akce, sázela stromy, zaváděla recyklační iniciativy nebo podporovala komunitní zahrady. Můžete také pořádat vzdělávací akce, jako je promítání filmů nebo veřejné dialogy, nebo umělecké akce, jako jsou soutěže v psaní esejí a kreslení nebo koncerty.

Zapojte symbol prvních plodů naděje do svých událostí

Připravili jsme pro vás několik nápadů na aktivity a vyrábění se symbolem prvních plodů naděje, které můžete použít a upravit podle Dodatku 2 na konci tohoto Průvodce slavením. Tyto nápady, jak začlenit symbol prvotin, jsou zároveň výzvou k zapojení vašeho společenství věřících a k zamyšlení nad tím, jak tento symbol letos inspiruje k jednotě pro naději a jednání.

Můžete si stáhnout [logo Season of Creation](#) a [letošní symbol](#) a využívat je.

Podělte se o svou zkušenost

Fotografie a videa

Nezapomeňte pořídit fotografie své komunity během slavení. Vaše fotografie budou sdíleny s lidmi po celém světě a mohou inspirovat k modlitbám a jednání na ochranu stvoření (laskavě požádejte o souhlas se sdílením snímků lidí a zdržte se detailních záběrů dětí bez souhlasu rodičů/opatrovníků). Vaše fotografie se objeví na [SeasonOfCreation.org](#), jestliže použijete hashtag [#SeasonOfCreation](#).

Sociální média a blogy

- Při plánování a během oslav zveřejňujte obrázky a příběhy. Nezapomeňte svůj příspěvek nebo tweet označit [SeasonOfCreation](#) a objeví se na webových stránkách Season of Creation.
- Sledujte oficiální kanály Season of Creation na [Instagram](#), [Facebook](#), [X](#) (dříve Twitter) a sdílejte své zkušenosti. Přihlaste se k odběru kanálu Season of Creation na [YouTube](#).
- Napište článek na blog o tom, jak vaše společenství oslavilo dobu stvoření, a přidejte [#SeasonOfCreation](#), aby se dal snadno najít.

Obhajoba: Zapojte se do kampaní usilujících o omezení spotřeby fosilních paliv

K ochraně stvoření je potřeba jednat

„Stvoření sténá“ (Římanům 8, 22). Každý den, týden a měsíc vidíme, cítíme a slyšíme o utrpení stvoření. Lidstvo těží a využívá hojné zdroje naší Matky Země především pro lidskou chamtivost, nikoliv pro lidské potřeby, a málo bere ohled na dopad na všechny tvory a na biologickou rozmanitost. Toto neudržitelné jednání vedlo k současné klimatické krizi a ztrátě biodiverzity a zároveň k nárůstu lidského utrpení.

Jasným příkladem je dopad těžby a využívání fosilních paliv na klima. Ať už se jedná o kouř z hořících lesů nebo tundry, neutuchající dopady superbouří v Tichém oceánu nebo léta trvající sucho v Africkém rohu, bohatství, které Země vydává, se v důsledku masivních změn našeho klimatu zmenšuje. Odhaduje se, že třicet procent skleníkových plynů, které ovlivňují klima, vzniká v důsledku těžby a využívání fosilních paliv.

Znamení naděje pro stvoření

Doba stvoření posiluje místní společenství a připravuje nás k jednání na globální úrovni, zejména na každoroční konferenci OSN o klimatu. Na těchto konferencích se schází 182 zemí, aby se zavázaly k opatřením, jako je například snížení emisí skleníkových plynů. V loňském roce se na 28. zasedání Konference OSN o změně klimatu v Dubai (COP28) dostala poprvé v historii na pořad jednání potřeba snížit spotřebu fosilních paliv a byla uznána jako oprávněná.

Je třeba více. Dohoda je slabá a nestanovila cíle potřebné k udržení globálního oteplování pod 1,5°Celsia. Chceme-li mít nějakou šanci zachovat biologickou rozmanitost a život na Zemi, potřebujeme silnější dohodu.

Omezení těžby a využívání fosilních paliv, někdy nazývané postupné vyřazení fosilních paliv, bude opět na programu letošní konference o klimatu COP29. Často je spojováno se spravedlivým přechodem, aby bylo prováděno co nejspravedlivějším způsobem. To má zajistit, aby méně rozvinuté země měly šanci dohnat ekonomické zaostávání, zatímco bohatší země začnou smysluplně omezovat využívání a těžbu fosilních paliv. Zapojením se do řady níže uvedených akcí můžete podpořit volání po důraznějším postupném ukončování těžby.

Připojte se k nám: Podpořte Smlouvu o nešíření fosilních paliv

Letošní Doba stvoření vybízí farnosti a skupiny věřících, aby se zapojily do Smlouvy o nešíření fosilních paliv (FFNPT). Tato smlouva spojuje státy, občanskou společnost a náboženské skupiny s cílem snížit využívání fosilních paliv. Podle jejich webových stránek „Iniciativa za nešíření fosilních paliv je celosvětovým úsilím o podporu mezinárodní spolupráce s cílem urychlit přechod na obnovitelné zdroje energie pro všechny, ukončit rozšiřování těžby uhlí, ropy a zemního plynu a spravedlivě postupně ukončit stávající produkci v souladu s tím, co je podle vědeckých poznatků nutné pro řešení klimatické krize.“ [The Fossil Fuel Non-Proliferation Treaty Initiative \(fossilfuel treaty.org\)](https://fossilfuel treaty.org)

21. září je naplánováno jako celosvětový den akcí pro jednotlivce, obce, organizace a všechny úrovně státní správy, aby podpořili Smlouvu. Všechny podpisy budou použity k ovlivnění rozhodujících činitelů na příští konferenci OSN o změně klimatu, COP29, která se má konat v listopadu 2024 v Ázerbájdžánu.

Jako člen farnosti nebo náboženské skupiny se můžete obrátit na své představitele a informovat je o Smlouvě a o tom, jak ji podpořit. Povzbudte zástupce svého společenství víry, aby se obrátili na politické představitele a požádali je o podporu. Představitelé církevních společenství mohou smlouvu FFNPT podpořit prostřednictvím dopisu víry, který je k dispozici na adrese fossilfuel treaty.org/faith-letter.

Na webu Season of Creation najdete řadu akcí, které můžete podniknout na podporu celosvětového ukončení používání fosilních paliv. To vše má význam. Vaše jednání může pomoci udržet globální oteplování na úrovni 1,5°C nebo nižší, zachovat biodiverzitu a uctít Boží stvoření.

Co můžeme dělat

Když uplatňujeme své prorocké poslání mluvit pravdu k držitelům moci, rosteme v lásce a síle a pomáháme přinášet první plody naděje pro stvoření. Podrobný průvodce advokačními aktivitami a užitečné nástroje budou k dispozici na stránce SeasonOfCreation.org. Takto můžete zasadit o spravedlivou energetickou transformaci a podpořit FFNPT:

- Zvyšujte povědomí

Aby věřící lidé pochopili potřebu postupného vyřazení fosilních paliv a zapojili se do kampaně za FFNPT, je zásadní zvýšit informovanost. Pořádejte přednášky a podpisové akce, které lidem pomohou pochopit, co je FFNPT, a vyzývejte náboženské představitele k podpisu. Použijte nástroje na webu SeasonOfCreation.org a webu [FFNPT](https://FFNPT.org).

- Zapojte se do celosvětového dne jednání 21. září

Pořádejte akce a účastněte se akcí s cílem vyzvat politické představitele k podpisu FFNPT. Plánujte a připravujte modlitební bohoslužby, veřejné akce nebo vigilie náboženských společenství nebo aktivity s náboženskými vůdci vyzývajícími politické představitele k podpisu smlouvy.

- Podělte se o to, jak obhajujete Boží stvoření

Sledujte kampaně Season of Creation na stránkách [Instagram](https://www.instagram.com/seasonofcreation), [Facebook](https://www.facebook.com/seasonofcreation) a [X \(dříve Twitter\)](https://twitter.com/seasonofcreation) a šířte naše žádosti o podporu na sociálních médiích pomocí #SeasonOfCreation. Použití tohoto hashtagu při publikování na sociálních sítích je klíčové pro to, aby vaše akce byly viditelné na webových stránkách Season of Creation. Na stránce se zdrojů na webových stránkách Season of Creation najdete pokyny k advokačním aktivitám a užitečné nástroje, které může vaše komunita nebo organizace využít, aby přiměla vlády a církevní představitele k podpoře Smlouvy o nešíření fosilních paliv.

Celosvětový kalendář událostí

Každé křesťanské společenství na celém světě slaví dobu stvoření svým vlastním způsobem. Několik událostí však je příležitostí k sblížení pro všechna společenství. Najdete je v celosvětovém kalendáři akcí na webových stránkách doby stvoření, kde jsou podrobnosti o jednotlivých akcích průběžně aktualizovány.

Zvláště vás zveme k účasti na dvou online modlitbách, které zahájí a zakončí dobu stvoření, a k účasti na níže dni jednání pro stvoření.

1. září: Online bohoslužba k Slavnosti stvoření

Doba stvoření začíná každý rok Slavností stvoření, známou také jako Světový den modliteb za péči o stvoření. Papež František, patriarcha Bartoloměj, arcibiskup Justin Welby, Světová rada církví a mnozí další představitelé vyzvali věřící, aby ji slavili. Křesťané na celém světě jsou zváni, aby se radostně zapojili do oslavy naší společné věci. Více informací bude na stránkách SeasonOfCreation.org a na sociálních sítích.

21. září: Den aktivní obhajoby

Letos máme zvláštní den, kdy se zaměříme na společnou ekumenickou výzvu k činnosti v oblasti obhajoby. Bude to den jednání na podporu Smlouvy o nešíření fosilních paliv (FFNPT). Od 10. do 24. září se bude konat 79. zasedání Valného shromáždění OSN a právě v tomto kontextu my křesťané jako globální rodina pozvedneme svůj hlas a ukážeme, jak mohou být společenství věřících mocnými aktéry spravedlnosti a naděje na celém světě. Další informace naleznete v předchozí části průvodce „Obhajoba: Zapojte se do kampaní k omezení fosilních paliv“.

4. října: svátek svatého Františka z Assisi

Mnohé tradice považují svatého Františka za inspiraci a průvodce těch, kdo chrání stvoření. 4. října je jeho svátek a poslední den v období stvoření. Věřící z celého světa se sejdou na online akci, kterou připravil Ekumenický výbor pro mládež Doby stvoření, aby společně oslavili naši měsíční cestu. Informace o události najdete na webu a sítích Season of Creation.

O době stvoření

Doba stvoření se slaví 1. září do 4. října. Křesťané na celém světě se v tomto období modlí a pečují o stvoření.

Doba stvoření sjednocuje celosvětovou křesťanskou rodinu kolem jednoho společného cíle. Poskytuje také flexibilitu při slavení bohoslužeb a zapojení se do různých akcí v péči o stvoření.

Dějiny

1. září vyhlásil ekumenický patriarcha Dimitrios I. v roce 1989 jako Den modliteb za stvoření pro východní pravoslavnou církev. V roce 2001 jej přijaly další velké evropské křesťanské církve a v roce 2015 papež František pro římskokatolickou církev.

V posledních desetiletích začaly mnohé křesťanské církve slavit „dobu stvoření“ mezi 1. zářím a 4. říjnem, svátkem sv. Františka, který se slaví v některých západních tradicích. Svatý František je autorem Chvalozpěvu stvoření a katolickým patronem těch, kteří podporují ekologii.

Několik prohlášení z posledních let vyzvalo věřící k dodržování tohoto měsíčního období, například prohlášení Katolické biskupské konference Filipín v roce 2003, Třetího evropského ekumenického shromáždění v Sibiu v roce 2007 a Světové rady církví v roce 2008.

Ekumenický řídicí výbor

Řídicí výbor připravuje podklady pro slavení doby stvoření a zahrnuje zástupce Světové rady církví, Světové Luteránské federace, Hnutí Laudato si', Environmentální síť anglikánského společenství, Lausanne / Síť péče o stvoření Světové evangelikální aliance, Světové společenství reformovaných církví, Radu církví Blízkého východu, Evropskou křesťanskou environmentální síť, ACT Alliance, A Rocha International, Světovou metodistickou radu a Christian Aid.

Jako ekumenická síť se necháváme inspirovat naléhavou výzvou papeže Františka „k novému dialogu o tom, jak utváříme budoucnost naší planety,“ na níž „potřebujeme novou a univerzální solidaritu,“ která by podporovala ty nejzranitelnější a umožnila jim důstojný život. Zveme vás, abyste se k tomuto úsilí připojili.

Jsme také nesmírně vděční za práci Výboru mládeže Doby stvoření.

Členové Řídicího výboru Doby stvoření:

Fr. Dr. Antoine Al Ahmar, Middle East Council of Churches

Dr. Louk Andrianos, World Council of Churches

Fiona Connelly, Act Alliance

Cecilia Dall'Oglio, Laudato Si' Movement

Rev. Henrik Grape, World Council of Churches

Rev. Dr. Eva Harasta, Lutheran World Federation

Rev. Sikawu Makubalo, Church Unity Commission

Rev. Dr. Rachel Mash, Green Anglicans/Anglican Communion
Environmental Network

Suzana Moreira, Laudato Si' Movement

Kim Nelson, Christian Aid

Rev. Peter Pavlovic, European Christian Environmental Network

Wilfer Rigamoto, Pacific Conference of Churches

Kuki Rokhum, A Rocha International

Příspěvatelé:

Děkujeme následujícím lidem, kteří se podíleli na vývoji, recenzích a úpravách této publikace:

Fr. Dr. Antoine Al Ahmar, Middle East Council of Churches

Dr. Louk Andrianos, World Council of Churches

Rev. Dr. Dave Bookless, Head of Theology, A Rocha International, Lausanne Global Catalyst for Creation Care

Fiona Connelly, ACT Alliance

Rev. Dr. Eva Harasta, Lutheran World Federation

Dr. Hefin Jones, Executive Committee, World Communion of Reformed Churches

Rev'd David J.M.Coleman, Environmental Chaplain, EcoCongregation Scotland

Tomás Insua, Laudato Si' Research Institute at Oxford University

Christina Leaño, Laudato Si' Movement

Rev. Dr. Rachel Mash, Green Anglicans/Anglican Communion Environmental Network

Rev. Sikawu Makubalo, Church Unity Commission

Dr. Lindlyn Moma, Laudato Si' Movement

Suzana Moreira, Laudato Si' Movement

Sr. Patricia Murray, Executive Secretary, International Union of Superiors General

Kim Nelson, Christian Aid

Kuki Rokhum, A Rocha International

Sr. Alessandra Smerilli, Secretary, Vatican Dicastery for Promoting Integral Human Development

Paulo Ueti, Theological Advisor G Latin American Regional Director, Anglican Alliance G United Society Partners in the Gospel, Theological Advisor and Regional Manager for the Americas

Český překlad:

Dodatek 1: Ekumenická bohoslužba

Doporučujeme vám, abyste tuto bohoslužbu použili na začátku a na konci doby stvoření, při událostech, které během tohoto období pořádáte, nebo abyste prvky z ní začlenili do bohoslužeb vašeho společenství v průběhu celého období.

Při plánování bohoslužby zvažte možnost ukázat během ní „plody nebo semena“, které by představovaly letošní symbol „První plody naděje“, inspirovaný listem Římanům 8, 19-25, a záměr „Doufat a jednat se Stvořením“. Prostor můžete také vyložit přírodními předměty, které představují rozmanitou úrodu ze země nebo vody a další obyvatele milovaného společenství stvoření. V Dodatku 2 najdete další konkrétní nápady, jak začlenit letošní symbol.

Části pro vedoucí jsou napsány běžným písmem, odpovědi sboru jsou tučně. Pokyny nebo odkazy jsou psány kurzívou.

Úvodní slova

(Tato úvodní slova navrhujeme pro případ, že by vaše bohoslužba potřebovala vhodný úvod, který by zarámoval oslavu v rámci letošní doby stvoření.)
Obklopeni neustálými ničujícími zprávami o klimatickém chaosu, úbytku biologické rozmanitosti a stále rostoucím znečištěním snadno propadáme zoufalství. A přesto máme jako lidé víry naděje – důvěru v to, v co doufáme, a jistotu toho, co ještě nevidíme. (srov. Židům 11, 1).

Jak řekl arcibiskup Tutu: „Naděje je schopnost vidět, že světlo existuje – navzdory vší tmě.“

Jako je víra bez činu mrtvá (Jak 2, 26) - tak je naděje bez činu bezvýznamná a při této bohoslužbě si uvědomujeme a naříkáme nad svým pocitem beznaděje, držíme se své víry a naděje a zavazujeme se jednat se Stvořením pro obnovu života.
Naši dnešní bohoslužbu konáme v rámci ekumenické doby Stvoření, období modliteb a jednání ve prospěch našeho společného domova, které probíhá každoročně od 1. září do 4. října. Téma letošního období stvoření zní „Doufat a jednat se stvořením“ a symbolem jsou „První plody naděje“ inspirované listem Římanům 8, 19-25.

Přivítání

Požehnáno buď jméno Boha, Boha našich předků, Boha generací, které teprve přijdou.

Bud' požehnán Bůh Stvořitel, Syn Vykupitel i Duch Obnovitel.
Když se shromažďujeme, slyšíme sténání stvoření a volání našich sester a bratří. Když se shromažďujeme, přinášíme semínka naděje, první plody Ducha.

(Rev Sikawu, Central Methodist Church, Cape Town)

Výzva k uctívání

Pojďme se poklonit Bohu, který nás obdařil životem a stvořením, aby život udržoval. Chválíme Boha za podivuhodné stvoření.

Pojďme následovat Pána Ježíše Krista, který nás inspiruje k naději a jednání pro spravedlnost a právo.

Vzdáváme slávu Bohu, který obnovuje sténající stvoření a zranitelné bytosti.

Pojďme se pohybovat s Duchem svatým, usilovat o nastolení spravedlnosti a přinášet první plody naděje.

Chválíme Boha za život v hojnosti, který je zajištěn celému stvoření.

Nebeský Trojjediný Bože a Stvořiteli všeho, shromažďujeme se zde, stvoření k obrazu Stvořitele, jenž tvoří v lásce

Shromažďujeme se ve jménu Vykupitele, našeho Spasitele Ježíše Krista, jenž smiřuje všechno stvoření.

Shromažďujeme se v přítomnosti Dárce života, tvého Svatého Ducha, jenž vdechuje nový život a vštěpuje naději.

(Světová rada církví, Eko-škola při Pravoslavné akademii na Krétě, Řecko, 11.–18. listopadu 2023)

Žalm 42

Kyrie eleison

Věčný Bože, celý svět je plný tvé slávy.
Přednášíme Ti úzkost stvoření v době klimatické krize.
Ve své milosti nám dej příležitost konat dobro
jako svým stvořeným spolutvůrcům.

Pane, smiluj se.

Kriste, smiluj se.

Ježíši Kriste, ty jsi chodil po zemi a žil mezi námi.
Učiň nás vnímavými k utrpení lidstva a celého stvoření.
Posiluj nás v našem úsilí o vytvoření důstojného života
ve spravedlnosti a v solidaritě
s těmi, kdo žijí, a s těmi, kdo budou žít v budoucnu.

Pane, smiluj se.

Kriste, smiluj se.

Duchu svatý, sílo odvahy a sebeovládání, Ty promlouváš k našemu svědomí.
Utěšuj nás, když trpíme a jsme zahlceni úzkostí.
Nauč nás dělat si starosti, když jsme otupělí v samolibém klidu.
Znovu nás stvoř, abychom se stali tím, čím jsme:
jedním lidstvem pod jedním nebem.

Pane, smiluj se.

Kriste, smiluj se.

(Upraveno z „Modlitby za klima“ z „Dopisu biskupů o klimatu“ Církve Švédska)

Díkuvzdání za Zemi

Bože svatého snění, velký Duchu Stvořiteli, od úsvitu stvoření jsi dal svým dětem dobroty naší mateřské Země.

Promluvil jsi a vyrostl kaučukovník.

V rozlehlé poušti i v hustém lese, ve městech i na břehu vody zpívá stvoření Tvou chválu.

Tvá přítomnost přetrvává na skále v srdci naší země.

Když Ježíš visel na dřevě, uslyšel jsi nářek všech svých lidí a sjednotil jsi se svými zraněnými: s odsouzcenci, s štvanci, s vydědenci.

Východ tvého Syna nově zbarvil Zemi a zalil ji slavnou nadějí.

V Ježíši jsme byli smířeni s tebou, mezi sebou navzájem a s celým tvým stvořením.

Veď nás dál, Velký Duchu, když se shromažďujeme ze čtyř koutů země.

Dej nám, abychom společně v důvěře vykročili od zranění a hanby minulosti do plného dne, který nastal v Ježíši Kristu.

Amen.

Lze zaspívat píseň s tematikou stvoření

Čtení z Písma

Po každém čtení následuje chvíle ticha.

První čtení - Micheáš 7, 1-4.7

1 Běda mi! Jsem jako sběrač po vinobraní, jak ten, kdo paběrkuje po sklizni – nezůstal ani hrozen k ochutnání, ani jeden vytoužený zralý fík! 2 Zbožní ze země vyhnuli, jediný člověk není poctivý. Všichni číhají, jak by vraždili, každý svého bratra lapá do sítě. 3 Obě ruce mají ke zlu šikovné; úředník i soudce berou úplatek, mocný poroučí, co si zamane, a všichni kují pikle. 4 Nejlepší z nich je jako trn, poctivec horší než plot z bodláčí. Už přichází ten vyhlášený den – den, kdy se s tebou zúčtuje! Ted' přijde zmatek nad zmatek! 5 Nespoléhejte na bližní, nevěřte ani příteli, chraň se svá ústa otevřít i před ženou, co máš v náručí! 6 Syn pohrdá svým otcem, dcera se staví proti matce, snacha své tchyni vzdoruje – člověk má nepřátele ve vlastní rodině. 7 Já ale Hospodina vyhlížím, čekám na Boha – on mě zachrání, můj Bůh mě vyslyší!.

(Jiné možné čtení: Izajáš 40, 27-31)

Druhé čtení - Římanům 8, 18-25

18 Mám totiž za to, že naše nynější utrpení nejsou srovnatelná se slávou, která se na nás má zjevit. 19 Všechno stvoření s toužebným očekáváním vyhlíží zjevení Božích synů. 20 Stvoření je totiž podrobena marnosti, ne dobrovolně, ale kvůli tomu, který je marnosti podrobil. Chová však naději, 21 že jednou bude vysvobozeno z otroctví zkázy do slavné svobody Božích dětí. 22 Víme přece, že všechno stvoření až dosud společně sténá v porodních bolestech. 23 A nejen ono, ale i my, kteří okoušíme první ovoce Ducha, i my ve svém nitru sténáme, zatímco očekáváme přijetí za syny, to jest vykoupení svého těla. 24 Byli jsme totiž spaseni nadějí. Naděje, kterou je vidět, ovšem není žádná naděje. Když někdo něco vidí, proč by v to ještě doufal? 25 Když ale doufáme v to, co nevidíme, pak to trpělivě očekáváme.

Čtení z evangelia - Matouš 9, 35-38

35 Takto Ježíš obcházel všechna města a vesnice, vyučoval v jejich synagogách, kázal evangelium o Království a uzdravoval každou nemoc a každý neduh. 36 Když se díval na zástupy, byl pohnut soucitem k nim, protože byli ztrápení a zmatení jako ovce bez pastýře. 37 Tehdy řekl svým učedníkům: „Žeň je obrovská, ale dělníků málo. 38 Proste Pána žně, ať vypudí dělníky na svou žeň.“

(Jiné možné čtení: Lukáš 12, 22-32)

Úvaha

O tématu „Doufat a jednat se stvořením“ a o symbolu „První plody naděje“.

Lze zazpívat píseň s tematikou stvoření

Vyznání víry

Věříme

v jednoho Boha, jeden Zdroj všeho života, jeden Základ celé země,
který stvořil všechny věci dobré.

Věříme

v Krista, v němž je nám ukázána zvláštní úloha lidstva nést Boží podobu,
když pracujeme a pečujeme o stvoření,
když usilujeme porozumět tajemstvím a silám,
když s těmito silami pracujeme pro dobro života na zemi.

Věříme

v Božího Ducha, který nás vede k pokornému, soucitnému stylu života,
takže země je předána dalším generacím v pokoji,
její život je proměněn pro všechny tvory
a její hojnost je sdílena spravedlivě.

Staň se.

Amen.

(Upraveno z Indie. Zdroj: *Sinfonia Oecumenica*, Gütersloher Verlagshaus,
Gütersloh 1998.)

Přinášení darů

Můžete uspořádat sbírku, třeba na konkrétní projekt nebo službu, která přispívá k ekologické obnově, nebo k nějakému aspektu klimatické spravedlnosti, nebo můžete představit místní rostliny či zvířata z vaší oblasti, abyste zvýšili povědomí o potřebách ostatních místních biotopů. Další nápady na sbírky naleznete také v Dodatku 2 na konci této příručky.

Přímluvné modlitby

Bože země, moře a nebe:

Stvořiteli všeho viditelného i neviditelného.

Otevři naše srdce rytmu stvoření ve vlnách oceánu, pohybu vzduchu a větru, dechu všeho živého.

Otevři nám oči pro křehkou krásu biologické rozmanitosti, jíž jsme součástí.

Otevři naše uši zvukům života kolem nás.

Otevři naši mysl, abychom si uvědomili náš hluboký vztah s celým Tvým stvořením.

Bože Stvořiteli, dej:

At' doufáme a jednáme se stvořením.

Bože světla, života a lásky:

Pomoz nám hledat a nacházet tvou přítomnost v celém stvoření.

Pomoz nám pochopit kořeny ekologické krize a dej nám moudrost, abychom žili odolně v souladu s tvým stvořením.

Udržuj nás pevně ve víře, že dar života v celé jeho plnosti je určen celému stvoření. Pomoz nám zachovat si naději, že se tvá vláda lásky projevuje v naší společné lásce k tobě, k sobě samým a k bližním – lidem a všem tvorům.

Bože Stvořiteli, dej:

At' doufáme a jednáme se stvořením.

Bože pravdy a spravedlnosti:

Naplň nás svým duchem soucitu, abychom žili a jednali se stvořením a byli s ním solidární.

Ved' nás po cestách spravedlnosti, které nám pomohou jemně našlapovat po zemi a mírně plout po moři.

Dej nám moudrost a odvahu rozpoznat naši úlohu ve zlu systémového vykořisťování a těžby a říkat pravdu moci.

Dej nám sílu srdce a paží, abychom působili ekologické obrácení, který svět tak zoufale potřebuje.

Bože Stvořiteli, dej:

At' doufáme a jednáme se stvořením.

Amen.

(Ctihodný James Bagwan, Pacific Conference of Churches)

Modlitba Páně

Modlitba Páně ve vámi zvoleném jazyce.

Pozdravení pokoje

V Kristu jsme povoláni, abychom se nepřizpůsobovali tomuto světu, ale abychom se nechali přetvořit obnovou své mysli.

Snažíme se rozpoznávat Boží vůli, činit to, co je dobré, příjemné a dokonalé.

Nezaostáváme v horlivosti, ale budíme horliví v duchu a služme Bohu.

Máme v úmyslu žít v souladu jeden s druhým a s celým stvořením.

Snažme se žít se všemi v míru a sdílejme mezi sebou znamení pokoje.

Boží pokoj ať je s vámi.

A také s vámi. Amen.

Požehnání

Kéž nám Bůh, který může osvobodit stvoření, ukáže svou slávu.

Sláva Bohu.

Kéž Bůh, který zná naše sténání a pláč, přinese nový život.

Ted' a vždycky.

Kéž nám Bůh, který nám pomáhá v naší slabosti, dá prvotiny naděje.

Pán je naše naděje.

A kéž Trojjediný Bůh pokropí naše srdce rosou své milosti a požehná nám všem.

Amen.

Dodatek 2: Jak zapojit letošní symbol do Vašich událostí a oslav

Activities

- Uspořádejte setkání, na kterém představíte téma a symbol letošní doby stvoření. Krátce představte a vysvětlíte téma a symbol a poté věnujte několik minut otevřenému dialogu nebo diskusi v malých skupinkách, aby se lidé mohli podělit o to, jak téma a symbol vnímají a jaké aktivity by chtěli během tohoto období uspořádat.
- Uspořádejte průvod plodů Země z vašeho místního společenství nebo regionu a pozvěte různé lidi, aby pomohli přinést tyto dary na stůl: různé věkové kategorie, různé rasy, různá pohlaví.
- Uspořádejte aktivitu, při níž budou účastníci vyzváni, aby vytvořili krátkou scénku na základě Římanům 8, 19-25. Zamyslete se nad tím, jak lze různými způsoby znázornit sténání země a prvotiny Ducha jako naději.
- Když budete používat liturgické zdroje v Průvodci slavením doby stvoření, můžete také uspořádat chvíli modlitby, abyste si připomněli naše věřící předky a ty, kteří brání náš společný domov a ty nejzranitelnější, lidi, kteří jsou nebo byli živými svědky naděje a činnosti se stvořením. Můžete vzpomenout na domorodé obyvatele vaší země, na církevní představitele, sociální pracovníky a na všechny, kdo pracují pro sociálně-ekologickou spravedlnost, zejména na ty, kdo se podílejí na kampaních proti průmyslu fosilních paliv, a na ty, kdo se angažují v kampaních za postupné vyřazení fosilních paliv a spravedlivou energetickou transformaci.
- Zjistěte, která místní semena se snadno pěstují v místě vašeho bydliště, a zvažte, jakým způsobem může vaše společenství tato semena nabídnout jiným věřícím. Můžete to zařadit na závěr bohoslužby a nabídnout nějaké zamyšlení nad tím, jak jsme všichni povoláni přinášet první plody naděje. Můžete se také zavázat, že budete sledovat, jak tato semena rostou.

Tvoření

Vyzvěte děti a mládež z vašeho společenství, aby vytvořili malý model, kresbu nebo malbu semínka a všech zemských tvorů, kteří jsou potřební k tomu, aby semínko rostlo a kvetlo: voda, půda, opylovači, práce lidských rukou atd. Nápadů najdete na následujících obrázcích:

Na začátku doby stvoření rozdejte dětem ve vašem společenství malou fazoli (nebo cokoli, co snadno klíčí), kterou mohou nechat vyklíčit v hrnku s vodou nebo na vatovém tamponu. Dejte jim jasné a jednoduché pokyny, aby mohly sledovat, jak fazolka roste, a přemýšlet o procesu jejího klíčení. Vyzvěte děti, aby tyto naklíčené fazole přinesly jako dary při závěrečné bohoslužbě na konci doby stvoření.

Podívejte se na tyto příklady:

Vytvořte hliněné sochy ve tvaru rukou lidí z vašeho společenství. Tyto sochy mohou být vytvářeny všechny dohromady jako letošní logo symbolu, nebo může být každá ruka vytvářována tak, jako by držela sazeňku. Nápady naleznete na následujících obrázcích:

Napodobte logo letošního symbolu a obrázky související s letošním tématem za použití semen a jiných udržitelných materiálů. Podívejte se na příklady na následujících obrázcích, které byly vytvořeny pomocí semen:

Dodatek 3: Jak mluvit o letošním tématu a symbolu

Různé rozměry naděje

- Křesťanská naděje není povrchní, je konkrétní. Naše naděje je zakořeněná v Božím charakteru, zaslíbeních a činech.
- Naděje potřebuje metanoia, ekologické obrácení a smíření se Zemí. Duch je ten, kdo vede naše obrácení, uvádí nás hlouběji do poznání, že jsme vesmírná rodina.
- Naděje napravuje narušený vztah mezi lidmi a Zemí, lidmi a ostatními tvory, lidmi a Bohem. Vyžaduje nápravu a pokání.
- Abychom změnili systém, musíme změnit své myšlení.
- Důležité pro nás je naslouchat hlasům, které křičí a sténají, společenstvím, která přicházejí o půdu a živobytí v důsledku změny klimatu, ztrácejí druhy a ekosystémy, jsou obětmi těžebního průmyslu a průmyslu fosilních paliv.
- Aktivní naděje v křesťanských společenstvích se projevuje v péči o stvoření, v naslouchání hlasu chudých, v naslouchání volání Země.
- Naděje nás inspiruje k jednání; protože doufáme, můžeme jednat, a tak se dočkáme toho, v co doufáme. Protože máme naději, jsme ochotni jednat.
- Kolektivní jednání vytváří naději pro ty, kteří trpí klimatickou úzkostí a jsou zdrceni tím, že jim dochází čas. Z křesťanské naděje vzniká transformativní jednání.
- Transformace vyžaduje čas, musíme být trpěliví. Naděje je také proces, vyžaduje trpělivost.
- Naděje je víra ve věci, které nevidíme, naděje je vědomí, že zítra bude lépe, protože Kristus vstal z mrtvých a porazil všechno zlo. Život překonává vše.
- Aktivní naděje je nepeněžní hodnota, která má moc změnit svět.

Čin jako znamení prvních plodů naděje

- Naději nevidíte. Je to jako semínko, musíte být trpěliví a zalévat ho vodou, aby vyrostlo. Pokud do něj nezahrnete naději, semínko nemusí vyrůst. Víme, že někdy může semínko uhynout, ale naděje nám připomíná, že máme pokračovat v sázení dalších semínek.
- První plody naděje se rodí, když pracujeme společně, obnovujeme mír a harmonii v celém stvoření a se stvořením, pěstujeme mírové soužití, věrnost, poctivost a transparentnost v celém vesmíru.
- Smlouva o nešíření fosilních paliv (FFNPT) je globální iniciativa, která usiluje o vytvoření mezinárodního režimu, jenž by doplnil Pařížskou dohodu a řešil stále rostoucí produkci fosilních paliv. Jedná se o konkrétní opatření, které může sloužit jako kompas pro nadějnou budoucnost.
- FFNPT je výzvou k transformaci, která nespočívá pouze v úpravě produkce skleníkových plynů, ale směřuje k změně života, která povede k postupnému snižování produkce fosilních paliv a jejímu ukončení.
- Činy jako první plody naděje mohou vypadat různě: jako propagační kampaně, iniciativy za udržitelnost a vzdělávací formace, které pomáhají křesťanským komunitám zvyšovat jejich povědomí o tom, jak je péče o stvoření ústředním prvkem naší víry.
- První plody naděje můžeme vidět, když myslíme a pracujeme kolektivně, když si uvědomujeme, jak jsme závislí na stvoření, když nasloucháme nářku Země a nářku chudých, když nasloucháme hlasům našich globálních sousedů postižených změnou klimatu, když nasloucháme prorockým hlasům domorodých sester a bratří, když nasloucháme různým tvorům, kteří vymírají, i těm, kteří se stále snaží žít, když nasloucháme hlasům mladých lidí a dětí, když se učíme z pomalých a mocných životních cyklů různých druhů, ekosystémů a biomů, když spolupracujeme se stvořením a všemi tvory na lepší budoucnosti.

Jak jsme povoláni doufat a jednat se stvořením

- Abychom mohli doufat a jednat společně se stvořením, musíme skutečně naslouchat tomu, jak a proč stvoření sténá. Musíme se zasazovat o větší aktivitu, být si více než kdy jindy vědomi problémů.
- Stvoření sténá. Stvoření je součástí Božího zjevení, musíme se z něj a s ním učit, abychom věděli, jak doufat a jednat pro lepší budoucnost.
- Přestože svědectví domorodých křesťanů a jejich duchovních jsou ctěna, není jim nasloucháno. Křesťanské církve obvykle narážejí na odpor k tomu, aby se mluvilo o Zemi nebo stvoření jako o bytosti, zatímco pro domorodé a původní národy je to neodmyslitelnou součástí jejich kosmického světázoru a způsobu života.
- Stvoření sténá, když průmysl fosilních paliv vytváří kampaně na podporu čisté energie (greenwashing). Rozšiřují svůj energetický byznys, namísto toho, aby se postupně zbavovaly fosilních paliv. Mluví o energetické transformaci, ale provádějí pouze energetickou expanzi, aby si udrželi vysoké zisky.
- Musíme si uvědomit škody způsobené sobeckými a hloupými rozhodnutími, která neberou ohled na volání těch, kdo jsou nejvíc na okraji, jako uprchlíci, nebo těch, kteří byli vysídleni v důsledku změny klimatu, těžby a ekologické devastace. Jasným příkladem toho je přítomnost velkých ropných společností na konferenci COP28, kterou jsme viděli v loňském roce.
- Jak ubývá zdrojů a snižuje se přístup k nim, přibývá válek. Nevyhnutelným důsledkem klimatické krize bude více násilí. Bez spravedlivého sdílení zdrojů nelze dosáhnout míru.
- Africká moudrost Ubuntu nás učí, že pocit vlastního já je utvářen vztahy s ostatními. K výchově dítěte je zapotřebí celé vesnice. K péči o stvoření je zapotřebí vesmírná rodina. Jsem, protože jsme, totéž platí pro stvoření. My jsme příroda, příroda jsme my, jsme Boží ruce pro globální a kosmickou spravedlnost.

SEASON OF CREATION

